

Slovenski dom

Štev. 123

V Ljubljani, petek 30. maja 1941

Leto VI.

Izključno zastopstvo za oglase iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Unica rappresentante per le inserzioni dal Regno d'Italia e dall'estero è
l'Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Zmagovito izkrcanje italijanskih čet na Kreti

Spet štiri križarke zadete z letalskimi torpedi

Rim, 29. maja. Ip. Uradno poročilo 358 glavne stana Italijanskih vojnih sil se glasi: Včeraj so se naše čete izkrcale na Kreti, da bi sodelovale z nemškimi silami. Naši letalski oddelki in sicer bombniki in torpedna letala so včeraj večkrat napadla sovražne pomorske oddelke v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Tri angleške križarke so bile zadete s torpedi z naših letal, eno drugo križarko pa so zadeli bombe. Severna Afrika: Dne 27. maja zvečer in dne 28. maja zjutraj so bili na bojišču pri To-

bruku gladko odbiti sovražni napadi. Angleška letala so vrgla nekaj bomb na Bengazi in Derno, naši topničarji pa so sestrelili dve sovražni letali. En angleški častnik je bil zabit. Vzhodna Afrika: V pokrajini pri Galli in Sidamo nadaljujejo naše čete junaka svoje boje v odseku pri jezerih in na levem bregu reke Omo.

Rim, 30. maja. s. Agencija Stefani poroča, da so se 28. maja izkrcali oddelki italijanskih čet na otoku Kreti, da bi sodelovale s kopenskimi silami pri operacijah, ki so v teku.

Rim, 30. maja. s. Agencija Stefani poroča, da so naši bombniki popoldne 28. maja v vzhodnem delu Sredozemskega morja napadli s bombami oddelke sovražnikovih ladij ter z gotovostjo zadeli en rušilec. Navzlic močnemu streljanju so se vsa letala nepoškodovano vrnila domov. Isto popoldne so naša torpedna letala s polnim uspehom napadla druge angleške bojne enote, ki so plule v bližini preliva Caso. Z gotovostjo so bile s torpedi zadete tri križarke vsake tež 7000 ton. Vsa naša letala so se vrnila domov.

Sprememba v glavnem stanu Milice

Rim, 30. maja. Ip. General Achille Starace neha biti načelnik glavnega stana fašistične milice. Duce je na njegovo mesto imenoval generala Enza Galbiata.

Cambio nello S. M. della M. V. S. N.

Roma, 30 maggio. In data 25 maggio il luogotenente generale Achille Starace ha cessato di ricoprire la carica di capo di stato maggiore della M. V. S. N. — Il Duce ha nominato capo di S. M. il luogotenente generale Enzi Galbiata.

Današnji številki »Slovenskega doma« so priložene položnice, ki se jih blagovolite čimprej poslužiti, da si tako zagotovite nadaljnje prejemanje našega časopisa. »Slovenski dom« stane odslej 14 dinarjev mesečno.

Vesti 30. maja

Bolgarski kralj Boris je odpotoval v tujino, da bo prisostvoval zaključni proslavi rojstnega dne svojega očeta, bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda Koburškega.

Nemški vojaški krogi so izjavili zastopnikom tiska, da je nemško vrhovno poveljstvo zvedelo, da so na Kreti z velikim številom nemških padalcev ravnali po načinu, ki je v hudem nasprotju z določili mednarodnega prava. V kratkem bo nemško poveljstvo do teh prestopkov uradno zavzelo stališče.

Angleški državni dohodki od uvoznih carin so zaradi nemške protiblokade močno padli, kakor poroča časopis »Financial Times«. V drugem tednu marca so znašali ti dohodki nekaj manj kot štirinajst milijonov funtov sterlingov, dočim so prej druga leta znašali povprečno po 31 milijonov funtov sterlingov.

V Bombayju so se spet ponovile protibritanske demonstracije, čeprav so angleške oblasti zagotovile javno, da jih bodo z vso strogostjo zatrle. Angleška policija tudi ni hotela sporočiti števila ubitih in ranjenih demonstrantov, vendar računajo, da jih je bilo več kot sto. Mnogokrat so morali angleški vojaški prisiljenci policiji na pomoč.

Pogajanja za turško-švedsko trgovinsko pogodbo so se te dni zaključila v Ankari. Pogodba bo v kratkem podpisana.

Britanska letala so predvčerajšnjim ponovno napadla več sirjskih krajev. Med drugim so bili bombardirani Deirson, Palmira in Rajak.

Na Bliznjem Vzhodu se Angleži opirajo pri svoji propagandi samo na lažna poročila, namesto na dejstva. Ker jim v Iraku ne gre po sreči, so vrgli v svet novico, da je ministrijski predsednik Rašid Ali pobegnil v Turčijo, vojni minister tudi tja, nekateri drugi iraški ministri pa v Perzijo. V resnici pa je ministrijski predsednik v Bagdadu, drugi ministri so pa res v Perziji, toda imajo tam važne posrete.

Predsednik argentinske republike je pri odprtju parlamenta povedal, da bo Argentina ostala nevtralna, čeprav ne glede brez sočustvovanja na tiste narode, ki trpe zaradi vojne. Rekel je tudi, da Argentina sama zaradi vojne mnogo trpi. Toda vse to še ne govori za nujnost spremembe argentinske politike, ki bo ostala še vedno nevtralna.

Brazilski parnik »Atalaia«, ki je v nedeljo zašel v strahovit vihar in se dva dni ni radisklo oglašal, so oblasti proglasile za izgubljenega. Ladja je imela 5353 ton.

Vseameriška gospodarska konferenca se je včeraj začela v urugvajski prestolnici Montevideo. Začetni govor je imel urugvajski zunanji minister. Prva sta nato govorila argentinski in severnoameriški delegat. Eden izmed soudeležencev je povedal, da bo konferenca trajala precej dolgo, kajti vprašanja so težka, povrh pa jih je treba spraviti v sklad z željami in zahtevami 21 ameriških držav.

Amerikanski listi poročajo, da se je rešil lord Montbatten, bratranec angleškega kralja, ki je bil poveljnik rušilca »Kely«. Ta rušilec je bil potopljen blizu Krete od letalskih bomb. Za poveljnika so sprva rekli, da je utonil.

Turška vlada bo v letošnjem proračunskem letu dala za obrambne potrebe 302 milijona turških funtov. Ta vsota je za 34 milijonov funtov večja od vsota ostalega državnega proračuna. V zadnjih treh letih je Turčija dala 512 milij. funtov za obrambo.

Včerajšnje nemško vojno poročilo pravi, da je »Bismarck« med svojim bojem sestrelil 5 angleških letal, potopil 1 rušilec, drugega pa zažgal.

Grški parnik »Helen«, ki je odplul iz Korinca v Solun, je zadel na mino in se potopil. Pri tem je izgubilo življenje tudi nekaj jugoslovanskih vojnih ujetnikov.

Vse angleške ženske, rojene leta 1910., se bodo morale 14. junija prijaviti v pomožno vojno službo.

Francoska vlada je po posredovanju ameriškega poslanika vložila pri angleški vladi oster protest zaradi napada angleških bombnikov na francosko vojno pristanišče Sfax v Tunisu. Ameriška komisija za civilno obrambo je izdala ukrep, da bodo odslej morali po vsej državi zbirati odpadke od aluminija, ker ga primanjkuje za vojno industrijo.

Za 200 letnice smrti slovitega danskega pomorščaka Behringa, ki je odkril preliv med Azijo in Ameriko, zdaj imenovan po njem, so sklenili postaviti možu in odkritelju na čast spomenik na Behringovem otoku.

Vittorioso sbarco delle truppe italiane a Creta

Quattro nuovi incrociatori aerosilurati

Il Quartiere generale delle Forze Armate comunica: Ieri nostre truppe sono sbarcate nell'isola di Creta per cooperare con le forze germaniche. Nostri reparti aerei da bombardamento e siluranti hanno ripetutamente attaccato, nel Mediterraneo, formazioni navali nemiche; sono stati colpiti con siluri dai nostri velivoli tre incrociatori inglesi; altro incrociatore è stato colpito con bombe.

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Tobruk la sera del 27 ed il mattino del 28, attacchi nemici sono stati respinti nettamente.

Aerei britannici hanno lanciato alcune bombe su Bengasi e Derna.

Nostre unità siluranti hanno abbattuto due aerei nemici.

Un ufficiale inglese è stato fatto prigioniero. Nell'Africa orientale, in regione Galla e Sidamo, le nostre truppe continuano a combattere valorosamente nella zona dei laghi e sulla sinistra dell'Omo.

Roma, 29 maggio. L'Agenzia »Stefani« informa che ieri, 28 maggio, contingenti di truppe italiane sono sbarcati nell'isola di Creta per cooperare con le forze terrestri alle operazioni in corso.

Roma, 29 maggio. L'Agenzia »Stefani« informa che, nel pomeriggio del giorno 28 maggio, nostri bombardieri, nel Mediterraneo orientale,

hanno attaccato con bombe una formazione navale nemica compendo sicuramente un incrociatore. Malgrado la forte reazione, tutti gli apparecchi rientrarono incolumi alla base. Nello stesso pomeriggio nostri aerei siluranti attaccava-

no con pieno successo altre unità da guerra inglesi naviganti in prossimità del Canale di Caso. Sono stati sicuramente colpiti con siluri tre incrociatori di oltre 7000 tonnellate. Tutti i nostri velivoli sono rientrati.

Obsežni gospodarski sporazumi med Italijo in Hrvaško

Sporazumna ureditev gospodarskega življenja v Dalmaciji, Italijansko sodelovanje pri javnih delih, stalno razmerje med hrvaškim in italijanskim denarjem

Zagreb, 30. maja. s. Grof Volpi di Misurata je dopotoval pred dvema dnevi v hrvaško prestolnico z nekaj italijanskimi gospodarskimi strokovnjaki. Kot predsednik stalne italijansko-hrvaške gospodarske komisije je grof Volpi imel dva dolga in pristrana pogovora s poglavitnikom. Obravnavala sta skupna gospodarska vprašanja v ozračju razumevanja in prijateljstva. Grof Volpi je potem imel posvete z odgovornimi zastopniki tehničnih ministrstev ter z voditelji hrvaškega gospodarstva.

Sprejeti sklepi so raznovrstni ter se nanašajo na številne načrte, pri katerih bo Italija sodelovala. Sporazumno je bilo sklenjeno naslednje:

1. Skupna komisija bo zlasti uredila gospodarsko življenje vse Dalmacije ter Reške pokrajine s tem, da bo državljanom obeh držav zagotovila poenostavljen in kar se da enak postopek ter čim hitrejšo zamenjavo blaga.

2. Komisija dobi pooblastilo tudi za reševanje posebnih vprašanj: za gradnjo cest po nekaterih hrvaških pokrajinah in to po finančnem načrtu, ki ga je hrvaška vlada že določila. Italijanske tehnične sile bodo pri tem pomagale. Komisija bo proučevala tudi hrvaška vodna bogastva, da bi jih izkoristila za industrijske namene ter zlasti za elektrifikacijo železnic.

3. Glede denarnih in valutnih odnošajev je hrvaška vlada sporočila, da je ustanovila državno banko, ki bo imela pravico izdajati denar, imenovan kuna. Razmerje tega denarja bo po sporazumih med Italijo in Hrvaško stalno z ozirom na italijansko liro.

Razen tega bodo takoj začeli preučevati ureditev kliringa med Italijo in Hrvaško ter vse, kar je potrebno za tesne valutne odnose. V nekaj dneh bodo zato odpotovali v Rim pooblaščenec hrvaške vlade, da izvedejo gornji sporazum. Komisija je dalje dobila pooblastilo, da prouči še razna druga vprašanja, ki zanimajo obe državi.

Grof Volpi je sredi odpotoval iz Zagreba v Rim.

Izjave o španski zunanji politiki v sedanjem položaju

Madrid, 30. maja. s. Zastopnik zunanjega ministra je izjavil časnikarjem, da bodo prav kmalu odobrili pogodbe, ki so bile sklenjene s Sv. Stolic. Glede pogodb med Portugalsko in Španijo, je dejal, da se te pogodbe nanašajo samo na ti dve državi, ter zato niso resnična poročila tuje propagande.

Končno se je dotaknil pisanja različnih angleških listov, ki neprestano ponarejajo načela španske zunanje politike, ter s tem hočejo po svoje razlagati španske notranje zadeve. Angleški listi pišejo o Španiji kakor da so Španci napol sovražniki Anglije. Sedanje mednarodno stališče Španije smatrajo za srednje pot, ker Španija čuti svojo popolno odgovornost in tudi ve k čemu jo veže politična in moralna poštenost in zvestoba. Še nikdar ni bila Španija napol sovražnica ali slaba prijateljica, še manj pa ji je treba zavzemati to stališče do držav, do katerih jih veže vez hvalečnosti in bližnjega sorodstva. Po stoletnih skušnjah se Španija dobro zaveda, kaj se pravi biti prijateljica ali sovražnica ter ji ni treba zato pripisovati nobene dvoumnosti.

Novo delovanje ameriškega brodovja v Atlantskem morju

Washington, 30. maja. s. Ameriško atlantsko brodovje je dobilo zapoved, naj ojači in pomnoži patrolne vožnje, da bi lahko dajalo obvestila angleškemu prevozom ter posameznim ladjam, glede poti, katero naj uberejo, da se ognejo nemškim napadom.

Z oklopnice »Hood« so se rešili samo trije ljudje

Rim, 30. maja. s. V londonskih poblaščenih krogih izjavljajo, da sta se z oklopnice »Hood« mogla rešiti samo dva mornarja in en častnik. — Eksplozija, ki je prišla takoj po strelu z »Bismarck«, je bila tako nenadna, da se niso mogli rešiti niti tisti, ki jih ni ubilo na mestu. Vsi so izgubili življenje v železnem in ognjenem peku. »Hood« je imel redno 1341 mož posadke.

Vasti accordi economici tra l'Italia e la Croazia

Zagabria, 30. maggio. s. Il conte Volpi di Misurata è arrivato il 28 accompagnato da alcuni esperti economici italiani. — Nella sua qualità di presidente della commissione economica italo-croata il conte di Volpi ha avuto due lunghi e cordiali colloqui col Poglavinik nel corso dei quali sono stati esaminati i reciproci interessi economici dei due Stati in un'atmosfera di comprensione e di amicizia. Il conte Volpi ha poi avuto conversazioni con i rappresentanti responsabili di alcuni ministeri tecnici e con elementi dirigenti dell'economia croata.

Le conclusioni a cui si è giunti, sono molteplici e si riferiscono ad iniziative varie alle quali l'Italia presterà la sua collaborazione. — Mentre è stato convenuto di procedere all'intensificazione degli scambi tra i due paesi sono stati concretati d'intesa i seguenti punti:

1° La commissione assolverà il compito di regolare la vita economica in particolare di tutta la Dalmazia e della regione fiumana, in modo d'assicurare ai cittadini dei due paesi un trattamento semplificato e per quanto possibile uniforme, nonché il più speditivo rapporto negli scambi.

Bitka za Kreto v odločilnem razdobju

Nemški tisk poroča, da so Angleži sklenili izvesti splošni umik

Berlin, 30. maja. s. Uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva pravi o bojih na Kreti:

Na otoku Kreti zasledujejo nemške planinske čete po uspešnih bojih zbitega sovražnika. Dosegle so zaliv Arminij in so zopet zadeli mnogo vojakov. Zaliv Suda, ki so ga dosedaj uporabljale angleške bojne ladje, ni več dostopen sovražniku. Tudi včeraj je nemško letalstvo z močnimi oddelki poseglo v boje, in sicer z bojnimi in strmoglavskimi letali. Letala so zlasti napadala angleške postojanke na severnem obrežju Krete. Letala so na morju okoli Krete potopila trgovsko ladjo in neko stražarsko ladjo. Protiletalsko topništvo na Kreti je sestrelilo dve angleški letali.

Berlin, 30. maja. s. Ves nemški tisk z največjim poudarkom prinaša novico, da so se italijanske čete izkrcale na Kreti. Listi podčrtavajo pomen te akcije v bitki, ki je zdaj stopila v odločilno razdobje. To priznavajo tudi Angleži, ki kakor poročajo nevtralni opazovalci, ne skrivajo skrbí glede neizogibnih posledic, ki jih bo prinesla izguba Krete.

Berlin, 30. maja. s. Angleški poraz po zlomu obrambnih postojank pri Kaneji, je prisilil angleško vrhovno poveljstvo, kakor poročajo sredi, da je sklenilo izvesti splošni umik s Krete. Angleške oblasti so ukrenile vse potrebno, da poskusijo umik vojske po morju.

Alcuni particolari dei accaniti combattimenti a Creta

Beirut, 30. maggio. Notizie provenienti dall'Egitto informano che gruppi isolati di soldati greci, inglesi ed australiani, fuggiti davanti all'incalzare delle truppe tedesche nella zona di Candia e di La Canea vagano sperduti lungo le coste, sperando di essere salvati da navi inglesi, le quali pertanto più non appaiono all'orizzonte. Disperando ormai di potersi salvare, alcuni gruppi si sono avventurati sul mare a bordo di barche da pesca, ma finora solo una di queste ha potuto dopo moltissime ore di navigazione essere raccolta da una caccia britannica. — Il gruppo dei salvati, composto di 17 australiani al comando d'un ufficiale, è stato sbarcato in Egitto. Dalla bocca di

ognuno si sono appresi dettagli impressionanti sulla battaglia di Creta e sulla precaria situazione delle forze britanniche. — L'ufficiale ha raccontato con un senso di sgomento e di ammirazione delle perfette operazioni di lancio dei paracadutisti di cui egli è stato testimone oculare. — Discendevano, ha narrato l'ufficiale, in file ininterrotte ed appena giunti a terra si raggruppavano lanciandosi immediatamente contro determinate posizioni difensive. — L'ufficiale ha pure affermato che il lancio è stato effettuato, e con la stessa perfezione anche sopra le colline ed altrove sopra terreni finora ritenuti impossibili per una manovra di paracadutisti. — (Stefani)

Kako so potekali boji okrog mesta Kaneje

Berlin, 30. maja. s. O ostrih bojih v okolici Kaneje na otoku Kreti so se od očividcev izvele sledeče podrobnosti:

Bitka se je bila okrog zadnjih postojank, katere so držali Angleži, namreč okrog visokih utrdb gradca in gorske vasice Galatos. Močan ogenj sovražnikovega topništva in gostota žičnih ovir sta naredila naravne ovire še težje za napad. Z nezmisljivim zagonom in s silnim ognjem so se nemške planinske čete povsod prebile skozi ovire sovražnikovih postojank. Boji prsa v prsa so se končali z uničenjem ali pa z

zajetjem številnih sovražnikovih enot. S predjem angleške črte je bila pretrgana vsa obrambna črta okrog Kaneje in na vrhovih, ki so visoki po dva tisoč metrov, v Srednji Kreti. Nemška bojna letala so predvčerajšnjim napadala zbirališča angleških čet blizu Stakije ob srednji kreti obali. Letala so povzročila številne požare. Videti je bilo tudi silna opustošenja. Druga nemška letala so z enakim uspehom napadala letališče angleškega letalstva pri Tombakiju v zalivu Messara. Na tleh sta bili razbiti dve angleški bombni letali tila »Bristol Blenheim« kakor tudi dve angleški lovski letali

ker ljudstvo ne more verjeti, da se nahaja v vojni, ker nikakor ne more pozabiti, da se je vlada obvezala, da ne bo stopila v vojno. Roosevelt je imel pogum povedati ljudstvu resnico. Ljudstvo ima edino napako, ker je verovalo obljubam, ki so bile dane med volilno borbo.

Eden najpovplivnejših republikancev, guverner Straghe iz Oregona, je izjavil, da govor ni dovolj niti intervencionistov, niti izolacionistov. Intervencionisti so razočarani, ker Roosevelt ni ničesar posebej konkretiziral. Razen poplave besed, ni bilo nobenega govora o dejanski pomoči Angliji.

Španski tisk se na kratko bavi s govorom. List »Informaciones« pravi, da je večina ameriške javnosti proti vojni in se vprašuje, s čim in kako misli Roosevelt prepričati javnost, da Os goji Zdrženim državam, ko pa po drugi strani trdi, da Nemci ne bodo mogli priti čez Rokavski preliv. — List »Madrid« pravi, da nosi Roosevelt odgovornost, ker je preprečil sklenitev hitrega miru. Bolgarski listi pravijo, da je Roosevelt stopil na pot, ki vodi v vojno. Toda trojni pakt je predvidel vsako možnost v svetovnem položaju in zato je na vsako morebitno pripravljen. Zdržene države po bolgarskem mnenju ne bodo mogle več vplivati na izid vojne,

Ameriški notranji minister napoveduje omejitev v porabi bencina in električnega toka

Washington, 30. maja. s. Notranji minister Ickes je govoril s členikarji in izjavil, da bi Amerika potrebovala uvedbo omejitve v porabi električnega toka in uvedbo »medelje brez bencina«, da bi tako pokrila primanjlovanje bencina, petroleja in električnega toka. Ickes je potem izjavil, v kolikor se nanaša na morebitno omejitev porabe bencina, da je to v zvezi z vprašanjem prevozov, kajti eno petino svojih petrolejskih ladij so Združene države odstopile Veliki Britaniji.

Uradna federalna komisija za električno silo je s svoje strani sporočila, da je treba računati, da bo v Ameriki verjetno nastopil najbolj kritičen položaj, ki se je sploh kdaj pojavil glede proizvodnje električne sile.

Danes bo podpisana nemško-hrvaška trgovinska pogodba

Berlin, 30. maja. s. Izvedlo se je, da bo najbrže še danes sklenjena trgovinska pogodba med Nemčijo in neodvisno Hrvaško. Pogodba bo zaenkrat veljala za dobo od junija do septembra in predvideva izmenjavo blaga v vrednosti za eno milijardo dinarjev. Hrvaška bo pošljala v Nemčijo v zameno za industrijske izdelke svoje poljedeljske pridelke in razne rude.

V Ljubljani imamo zdrava živila

Ljubljana, 30. maja. V veliki meri skrbi za to mestni kemični laboratorij, ki ima svoje prostore v mestnem tržnem uradu. V ta namen je nastavljen poseben inženir, ki venomer preiskuje najrazličnejša živila, ki prihajajo na trg, posebno pa mleko in mlečne izdelke, moko in kruh. Da ima inženir mnogo dela, pove že dejstvo, da je od novega leta do srednje maja preiskal 1000 vzorcev mleka. V čast našim mlekaricam pa moramo povedati, da je bilo pri teh pregledih nad 700 vzorcev mleka povsem zdravih in dosti snažnih. V hudih skušnjah so bile okoliške mlekarice, posebno v tednih pred veliko nočjo, t. j. v časih, ko se mlekarice niso upale v mesto, gosposdinje pa so potrebovale največ mleka za potice. Tisti časi so za nami in nobene nevarnosti ni več, zato pa je treba pozabiti tudi na tiste skušnjave, ki so mlekarice in mlekarne zapeljevale h krščenju mleka. Pa se je spet obrnilo, tako da brhke mlekarice spet ne smejo v mesto, vsaj iz nekaterih okoliških krajev Ljubljane ne. Skušnjava naših mlekaric postajajo iz dneva v dan večje, saj se vendar mleko tako dobro proda in izkupi zanj prav čedne denarce. Kakšnih 300 mlekaric in mlekar je padlo skušnjavam v past. Mleko so začeli posnemati ali pa niso dovolj pazili na čistoto mleka. Mnogo prodajalcev je bilo zaradi prekrška kaznovanih z globo 80 din, ki so jo morali plačati za preiskavo, povrhu so jih pa tržni organi še hudo omerjali. Če se to ni pomagalo, so pa začele padati kazni. Kdor se je ponovno pregrešil, je bil kaznovan z 200 din kazni. Pa tudi med tisti-

Nemško darilo svobodni Hrvaški

Zagreb, 30. maja. s. Nemško poslanstvo v Zagrebu je hrvaški vladi sporočilo naslednje:

Po nalogu nemškega zunanjega ministrstva ima poslanstvo čast sporočiti vladi neodvisne hrvaške države naslednje: po poplavni nesreči leta 1940 je nemška vlada obljubila bivši jugoslovanski vladi podporo 100.000 mark. Ta podpora naj bi se po izrecni želji bivše jugoslovanske vlade spremenila v stroje za odvajanje vode. Nemška vlada daje te stroje na razpolago hrvaški vladi kot dar.

»Hrvaški narod« poudarja, da to darilo nemške države kaže, kako tesno in pristržno je sodelovanje med Nemčijo in Hrvaško.

Angleška letala so napadla francosko pristanišče Sfax v Tunisu

Vichy, 29. maja. s. Včeraj popoldne so angleška letala priletela nad pristanišče Sfax v Tunisu. Vrgla so več bomb, od katerih je ena zadela francosko vojno ladjo »Rabalais«. Osem ljudi je bilo ranjenih. Druga bomba je padla na skladišče neke trgovske družbe ter ranila več ljudi.

Vesti 30. maja

V newyorško pristanišče je priplul brazilski parnik »Buarque«, ki je pripeljal 38 brodomolcev z britanske trgovske ladje »Ena de Larrinaga«, katera je bila v srednjem Atlantiku pred dnevi torpedirana od neke podmornice.

Angleški prehranjevalni minister lord Woolton je sporočil v lordskem domu, da zaloge živil v Veliki Britaniji ne zadostujejo, da bi se v celoti pokrile ljudske potrebe. Zato bo treba uvesti pravično razdelitev. Verjetno bodo omejili uporabo mleka in jajc. Povedal je tudi, da bodo v kratkem uvedli nadzorstvo nad razdeljevanjem in nad cenami rib.

Temelje stare bizantinske bazilike s tremi ladjami in s stebri v korintskem slogu so odkopali v Carigradu. Računajo, da je bila bizantinska bazilika zgrajena v V. stoletju.

V Madrid je prispelo osebje poslanstva Združenih držav iz Belgrade. Amerikanci so prispeli iz Zeneve. V Ameriko bodo odleteli z letalom iz Lizbone.

Nemško daljnostrelno topništvo s francoske obale je poprejšnjo noč opolnoči začelo streljati na angleško stran. Topništvo je obstreljevalo več angleških krajev.

Bolgarija si je v zadnjem času priborila svojo samostojnost in narodno združenje, je v bolgarskem sobranju izjavil predsednik vlade Filov. Predsednik sobranja Kalfov pa je poudaril, da se je bolgarska vojska postavila ob stran italijanski in nemški vojski. Za svoje pridobitve bo Bolgarija večno hvaležna Italiji in Nemčiji.

20. julija bodo po sklepu japonske vlade na vsem japonskem slavili »Dan japonske mornarice«, pri čemer naj bi japonski narod ponovno poudaril odločnost japonske, da je pripravljena s svojo mornarico odbiti vsak napad.

Švicarska poročila iz Londona pravijo, da bodo odšli pri delu za vojne potrebe v Angliji zaposleni tujci, katerih je okoli 350.000. Delovna obveznost za te tujce bo veljala od 16. do 65. leta za moške ter od 16. do 50. leta za ženske.

V treh vrstah...

Pozdrav Ljubljani in dalmatinskim krajem. V Trstu je bila seja pokrajinskega vodstva. Kot tolmač misli in želja skupnega vodstva je h koncu seje predsednik gr. ufr. Edmond di Valera pozdravil sosednjo Ljubljansko pokrajino in njenega Visokega Komisarja Ekse. Graziolijs. Prav tako je predsednik pozdravil dalmatinska mesta, ki so se po Ducejevem nalogu in zaradi hrabrosti italijanske vojske vrnila pod okrilje Italije.

Nočni morski lov dovoljen. Kakor je dovolilo italijansko Ministrstvo Mornarice, je spet dovoljen nočni ribji lov v Istri. Loviti pa morajo seveda z zastrtimi svetilkami. Dovoljenje velja za tri mesece.

Novi župani onstran meje. Za nove župane so bili imenovani v Kamnigori Vladimir Kapus, v Kranjski gori Miha Ojler in v Rušan inž. Mader.

»Slovenski lik« bo imel odprto svojo razstavo v palači Bate samo še štiri dni. Ker je razstava zanimiva, jo priporočamo obitinstvu, da si jo ogleda.

F. S. Leht piše v italijanskem listu »Tri-buna«, da nedavna družitev Kranjske z Italijo ni prva v zgodovini. Članek je v splošnem namenjen našim krajem in odnosom do Italije in ima naslov: Italija in Slovenija v dobi oglejskih patriarhov.

V prihodnjih dneh se bodo začela trgovinska pogajanja med Italijo in svobodno hrvaško državo. Hrvaška delegacija je za ta pogajanja že določena. Pripravljen je tudi že gradivo, na podlagi katerega bo mogoče urediti nove trgovinske odnose med obema državama.

Slovenski jezik je dovoljen pri pošiljanju brzojav, ki gredo med Ljubljansko pokrajino in med Italijo ter ozemljem bivše Jugoslavije, zasedenim od italijanske oborožene sile.

Vojni ujetniki se vračajo. Iz Valone so se vrnili prvi vojni ujetniki bivše jugoslovanske vojske. Med njimi je tudi večje število častnikov.

Oddelki žandarmerije neodvisne hrvaške države so v torek korakali pred maršalom hrvaške vojske Kvaternikom.

Hrvaški emigranti so se vrnili z Dunaja domov. V soboto se je vrnilo skozi Čakovce in Varaždin mnogo hrvaških emigrantov s Hrvaškega. Bilo jih je okrog 600. Na meji svobodne hrvaške države so jih sprejeli dr. Frkovič, načelnik ustaškega štaba, in pa častna četa ustašev.

V Zagreb so prišli člani nemške gospodarske delegacije, ki imajo nalogo, skleniti gospodarski sporazum med Hrvaško in Nemčijo.

V mariborski policijski službi so dobili posebne referate naslednji uradniki: za policijskega svetnika je bil imenovan Pestevšek, aktiviran je policijski nadstržnik Finžgar in kriminalni agent Goršič. V službo je bil sprejet tudi Pišorn, ki je služboval pri ljubljanski policiji. Razen teh je ostalo v policijski službi še precej drugih.

V Zagrebu je začel izhajati nov gospodarski list, ki bo obravnaval gospodarska, finančna in industrijska vprašanja.

Poročila o pogrešanih

Iz Zaječarja je došlo nekaj odgovorov na Rdeči križ. Svoje prosimo, da jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22-b-11: Božič M. Jakob, Bodlej Mara, Golč Stefan, Krebelj Mila, Kolžel Ivan, Milavec Joško, Nikolič Ana, Nanut Franc, Najdanović Najdan, Pregelj Bogomil, Ravnik Franc, Vitas Angela, Zobeč Jože, Zelič Franc in Julijana.

Iz Kragujevca so se oglasili: Arzenšek Anton, Bančič M. Matej, Brezovšek Jože, Cankar M. Ciril, Canfar Franc, Cernelič I. Jožef, Dajčman Ivan, Drobne Vinko, Glazar Franc, Grebenc Jože, Golob Anton, Heršek Anton, Ivšek Franc, Kovač Anton, Kostanjšek Ivan, Kokoli Franc, Kramo (Krajnc) Jože, Knoll Stanko, Koprive Karel, Klun Anton, Konešnik Gusti, Klemenčič Franc — Kraljevo, Lešjak Jakob, Mahar Jože, Mole A. Janez, Majal Leopold, Ogorelec Ivan, Perko Alojzij, Polanec Volbenk, Podgoršek Karol, Pečnik Franc, Prelesnik Franc, Podhostnik Janez, Rozman Jože, Seliskar Mihael, Samsa Leopold, Senica Stanko, Stebih Jakob, Savli Vladimir, Turk Anton — Kraljevo, Višnar Alojz, Vočanšek Josep, Zorec Janez, Zupin Franc.

Petkov ribji trg

Ljubljana, 30. maja. Današnji ribji trg je bil še kar nekam dobro založen z ribami. Morskih rib je bilo precej več kakor sladkovodnih. Neka domača prodajalka je imela le nekaj kilogramov domačih platnic, ki jih je kaj hitro spravila v denar po 25 din za kg. Več pladnjev pa je bilo pripeljanih na trg morskih rib, predvsem manjših in večjih sardelic. Večje so bile po 36 din, za manjše pa je prodajalka zahtevala 28 din. Za dva velika pladnja je bilo skromblov. Bili so pa izmed morskih rib še najdražji, prodajali so jih po 44 din za kg. Še največ je bilo danes zabijih krakov. Tudi te so gosposdinje pridno kupovale. Bili so še dokaj poceni. Da so zabiji kraki okusna jed, je že splošno znano. Povprečno je bil današnji trg za ljubljanske razmere srednje založen.

Edgar Wallace:

Na sever, potepuh!

»Sicer ne morem z gotovostjo trditi, da je bila do ušes zaljubljena vame, vendar pa sva se zelo dobro razumela.«

»Saj prav to sem si mislila. Moja največja življenjska naloga je, da osrečujem mlade ljudi. Tako rada bi tudi vam pomagala. Upam, da ne boste užaljeni, ako vam na dan, ko se boste z ono nesrečno in zapuščenjo deklico zopet spravili in se z njo poročili, dam kot poročno darilo deset tisoč dolarjev.«

Sam je bil presenečen. Hotel je izraziti svoje veselje, a v resnici je njegov obraz izražal obup. Gotovo je v tistem hipu prestal Tantalove muke. »Tisočera vam hvala...« je zajecjal. »Toda težava je v tem, da nihče ne ve, kaj je Oktober vedaj. Snoči je oni potepuh ukradel nekemu gospodu obleko in pognil mr. Elmerja. Izdajal se je za kapetana državne policije — za to mu ne uide trideset let zapora — in Oktober je odšla z njim. Kje pa je sedaj...«

»Ali ni to ona?«

Sam je z odprtimi ust strmel na cesto. Oktober je stala na pločniku, na nasprotni strani ceste. Še oddalec ni slutila, kdo jo opazuje z okna hotela. Tudi za mimoidoče se ni menila; njen pogled je bil uprt v moža z rdečo brado, ki je stal sredi ceste in jo gledal z izrazom sovraštva v očeh.

Kje je Robin? Srce ji je začelo močno utripati; ne, da bi se bala zase. Ozrla se je naokoli, da bi ugotovila tudi Lennyja. A ni ga bilo nikjer. Ko se je znova ozrla po Rdečebgradu, se je ta navi-

dežno zanimal za nekaj čisto drugega. Nato pa se je odstranil, ne da bi se več zmenil zanj. Hotela ga je zasledovati, a spomnila se je, da ji je Robin naročil, da se ne sme oddaljiti. Sicer ji pa tudi ni preostalo drugega, kot da ostane in počaka, da se Robin vrne.

Množica je narasčala. Vsak hip so prihajale nove trume iz sosednjih krajev, med temi trumami pa — vsaj zdelo se ji je tako — je bilo vedno več policajev. Pravkar je jezdilo dvanaest orožnikov mimo nje. Gotovo so prišli od daleč, kajti konji so bili pokriti s prahom in razgreti. Za temi pa je prispel tovorni avtomobil, v katerem je bilo kakih dvajset mladih ljudi. Ko si je eden izmed njih čistil prah z obleke, je opazila znak: pomožna policija.

Za vzdrževanje reda na mirolojubnem zborovanju pač ni bilo treba toliko moštva.

Cutlila je, kako jo je začel oblivati mrzel pot. Zelo verjetno se ji je zdelo, da so ti ljudje prišli zaradi Robinja. Toda še večje presenečenje jo je čakalo. Ko je strmela na cesto in opazovala prihajanje orožnikov, ni opazila, da se ji je nekdo približal.

»Dobro jutro, Oktober!«

Vztrepetala je. Sam Wasser se je skušal čim ljubezniveje smehljati. Ponudil ji je roko.

»Veseli me, da te spet vidim... Niti najmanj se nisem nadejal, da te srečam tukaj. Ali si videla mr. Elmerja?«

»Ne,« je z veliko težavo odgovorila Oktober. Sam je pognil iz žepa smotko in jo z navidezno brezbrzičnostjo prižgal. Ni si pa upal srečati njenega pogleda.

»Oktober, prosim te... pozabi vse ono... kar sem ti snoči rekel. Bil sem razburjen. Toda povej

odkriti, ali nisi tudi ti bila razburjena? Pozabiva vse, kar je bilo in bodiva zopet prijatelja.«

Deklico je Samov prihod precej zmedel, a le za nekaj trenutkov. Kmalu se je zopet obvladala. Celo smehljala se je, čeprav je ta smehljaj bil komaj viden.

»Glej, glej, to je pa lep! Kaj se je prav za prav zgodilo s teboj?«

Stal je pred njo kakor govornik, ki se je naučil svojega govora na pamet, ki pa ne ve, kako bi začel. Če bi ga bila ona vprašala: »Čemu ne začneš?« tedaj bi ji lahko odgovoril: »Ker te hočem obvarovati pred samo seboj, ali kaj podobnega.«

»Veš kaj, Oktober, tako zelo sem bil v skrbeh zate... Nisem mogel ne spati, ne jesti, vse obupan sem bil...«

Ni se mu pa poznalo, da bi bil stradal. Tudi ni bilo videti, da bi bil utrujen ali nepešpan.

Oktober se je obrnila proti lekarni.

»A tako... Gotovo si bil namenjen v lekarno. Res škoda bi ti bilo; a lekarnar ti bo gotovo dal kakšno uspavalno sredstvo in kakšno zdravilo, da se ti zopet vrne tek. Mogoče bi ne bili odveč praški za pomirjenje žvecev...«

»Tebe hočem,« je zamolklo dejal Sam in preden je mogla najti primeren odgovor, je začel s svojim govorom:

»Tebe hočem... ker... kljub vsemu... kljub temu, kako si me pustila na cedilu... saj veš, da si to storila... Kljub vsemu te še vedno neizmerno ljubim. Prepričan sem, da če bi katerakoli druga ženska storila svojemu zaročencu to, kar si storila ti, bi ji nikoli več ne odpustil. Jaz pa kljub temu prihajam k tebi...«

Oktober pa je medtem opazila nekega snažno

oblečenega dekleta, ki se je nenadoma pojavil za Samovim hrbtom.

Bil je očividno v zadregi in pogledoval Sama in njo. V roki je držal kos zmečkanega papirja.

Sam pa je nadaljeval svoj govor:

»Samo v časopise pogled, pa boš videla, kako grdo si ravnala z menoj. Kako neveljavna si bila, ko si zavrgla mojo tako vdano ljubezen...«

Oktober se je približala dekcu:

»Ali mi imaš kaj povedati,« ga je tiho vprašala.

»Ali ste vi mrs. Bean — ali tako nekako?«

Oktober mu je skoraj iztrgala list iz rok.

»Pojd k soli, na drugem koncu glavne ceste. Nato naprej iz mesta. Skušal te bom ujeti. Policija me išče.«

Nobenega podpisa. Sporočilo je bilo napisano na telegramu.

Zmečkala je papir in pokimala dekcu. Očividno je že prej dobil nagrado, ker se je nemudoma oddaljil.

Samu, katerega zgovornost je bila prekinjena, se ni zdelo prav nič čudno, da se je Oktober pogovarjala z dekcom. Najbrž mu je dala kakšno nagrado in je tukaj čakala njegove vrtnice.

...kljub vsemu, kar se je zgodilo, sem še vedno zaljubljen vate, Oktober. Čisto resnico govorim; popolnoma zmešan sem zaradi tebe. Še toliko bolj te imam rad, ker vem, da si sama, brez prijateljev... Pa tudi... saj sploh nisi poročena! Okrajni sodnik in škof, sploh vsi trdijo, da je bila poroka nepravilna in je zato neveljavna.«

Ona pa ga sploh ni poslušala. Še manj pa se je menila za to, kako presojajo drugi njeno poroko.

»Vrni se čez eno uro.«

Dalje

Albanija ima zase sama dovolj premoga

Že pred izbruhom sedanje vojne so Italijani v Albaniji začeli skrbno iskati in kopati premog ter so bili dozdaj že doseženi odlični uspehi

Kakor so pokazala zadnja raziskovanja in proučevanja tal v Albaniji, bo ta dežela v kratkem lahko proizvajala še znatnejše količine premoga in prispevala velik delež za dosego italijanske samooskrbe tudi na tem pomembnem področju.

Marca meseca lani je bila med albansko vlado in italijansko družbo, ki se bavi s preskrbo premoga, sklenjena pogodba, ki se nanaša na raziskovanja albanskih tal in na izkoriščanje premogovnih zakladov v tej deželi. Dela, ki so bila dogovorjena po tem sporazumu, so se v najkrajšem času tudi začela in do izbruha sedanje evropske vojne že zelo napredovala ter opravičujejo čedalje večje nade. Takoj so se začela dela, ki so šla za tem, da se vsaj približno ocenijo zaloge premoga v srednji in južnovzhodni Albaniji in v premogovnih nahajališčih pri Piškopeji in Mirdiciji. »L'Italia d'Oggi« piše med drugim, da so z enako velikimi uspehi preiskali tudi že ozemlje v bližini albanske prestolnice Tirane, kjer so

organizirali dela za pridobivanje premoga v Prisci na precej obširnem področju. Prav v kratkem bodo začeli kopati premog tudi na nekem drugem kraju tega področja. Premogova nahajališča leže v bližini cestnega omrežja, ki so ga zgradili Italijani, zaradi česar bo pridobivanje premoga v teh krajih naletelo še na dosti manjše težave. Sledila so potem še druga dela, nič manj uspešna, pri Cabri, kjer so bogate zaloge rude. Do tisoč metrov globoko so tod raziskali zemljo ter poleg tega izkopali še kakšnih 300 m podzemeljskih rovov.

Premog, ki so ga našli v teh rudnikih in ki ga bodo še v vedno večjih množinah kopali, bodo porabili skoro izključno le v Albaniji, kjer so poskrbeli tudi že za vse naprave, ki so za ta namen potrebne. Vsa prvotna in poznejša dela se bodo nadaljevala in bodo pri njih zaposleni italijanski in albanski delavci, vsa dela pa bodo potekala pod vodstvom in nadzorstvom italijanskih inženirjev.

Nenavaden tihotapski plen

50 kg zlata in za cel milijon bankovcev

Golo naključje je hotelo, da je ženevski policiji te dni padel v roke nadvse dragocen tihotapski plen. V sredo popoldne je privozil na švicarsko-francosko mejo nek avtomobil, ki so ga seveda na obmejni carinarnici Moille Sullaz švicarski stražniki ustavili. Ker se jim je zdel le nekako preveč sumljiv, so si ga začeli tudi natančneje ogledovati in ga nazadnje vsega pre-

iskali. Stvar se je zdelo še tembolj sumljiva, ker je takoj, čim so obmejni stražniki začeli avtomobil preiskovati, eden od potnikov, ki se je z njim pripeljal, zbežal nazaj proti švicarskemu ozemlju.

Drugega potnika, ki je bil nek borzni agent, je obmejna policija prišla in ga zaprla. Pri natančnejši preiskavi so v avtomobilnem motorju našli nič manj kot 50 kg zlata in za približno cel milijon bankovcev. Dragoceni tovor je bil namenjen v Ameriko, kakor so obmejni stražniki ugotovili iz neke listne, ki so jo našli pod avtomobilovo blazino. Na tej listini so bili namreč napisani naslovi ljudi, ki jim je bilo to ogromno premoženje namenjeno.

Nemški vojak med domačini v Severni Afriki. — Un soldato tedesco fra gli indigeni dell'Africa settentrionale.

Stroj, ki sam odgovarja kakšno bo vreme

Pred kakim letom so v Stockholmu na Švedskem začeli uporabljati poseben stroj za avtomatično oddajo vremenskih napovedi. Stroj je zvezan s telefonskimi aparati, ki jih imajo meščani doma na svojih stanovanjih, in sam odgovarja na vprašanja, ki mu jih stavljajo telefonski naročniki, in sicer s pomočjo posebne plošče na približno enak način, kakor je to pri avtomatičnih urah.

Takšne vrste vremensko poročevalsko službo so razširili tudi že na Norveško, kjer so prav tako dosegli doslej že velike uspehe. Dnevno se tam telefonično obrne na stroje za avtomatično napovedovanje vremena tudi do 20.000 ljudi.

131. obletnica argentinske neodvisnosti

V Argentiniji so v ponedeljek praznovali 131. letnico revolucije, ki je deželi prinesla neodvisnost.

V prestolnici Buenos Airesu so bile pri tej priliki zahvalne službe božje in v slavnostni sprejeli. Vse mesto je bilo na ta dan v zastavah. Pri manifestacijah, ki so bile pri tej priliki prirejane, pa je prišlo tudi do incidentov in je morala nastopiti policija, ki je kakih deset ljudi zaprla. Za kaj so se ti ljudje na dan obletnice argentinske neodvisnosti zavzemali, o tem poročila nič ne povedo. Vendar pa je skoraj gotovo, da prav navdušenih argentinskih narodnjakov policija z njimi ni dobila v roke.

Obvezna delovna služba v Holandiji

V sredo je bil v Berlinu izdan odlok, po katerem se uvaja obvezna delovna služba tudi v Holandiji. Odlok tudi za ženske ne dela nobenih izjem v tem oziru.

Dr. Avgust Pavel, madžarski pesnik, ki je po rodu Slovenec, je prevedel Cankarjeve spise na madžarsčino. Bil je imenovan za docenca jugoslovanskih jezikov in literature na univerzi v Szegedu.

Leteča ribica, ki jo je italijanski mornar vjel na svojem patroliranju po vročih atlantskih vodah.

Il pesce volante, che un marinaio italiano pescò durante una pattuglia nelle calde acque dell'Atlantico

Bolgarska trgovska mornarica in njena pristanišča

Stremljenja vlade gredo za tem, da se v skladu z novimi razmerami trgovska mornarica čim bolj izpopolni — pristanišča pa sodobno uredi

Bolgarska trgovska mornarica je sicer še precej majhna, vendar ji vlada, zlasti v zadnjem času, posveča največjo pozornost in se prizadeva, da bi jo čimbolj izpopolnila. Zdaj, ko je Bolgarija svoje ozemlje precej razširila, bo igrala tudi njeno trgovsko brodogradje dosti večje vloge, kakor pa jo je doslej in ga bo že z ozirom na to, da je Bolgarija dobila tudi precejšen kos egejske obale, treba na vsak način povečati.

Leta 1892, ko je bila ustanovljena Bolgarska družba za plovbo, je bolgarska trgovska mornarica štela vsega skupaj le dva parnika s skupno tonažo 2164 ton, danes pa ima njeno trgovsko ladjeve že 30.368 ton ter opravlja del bolgarskega uvoza in izvoza. Količine raznega blaga, ki so ga prepeljale ladje omenjene družbe, je bilo 1930. lta 46.903 tone, so poskočile na 216.728 ton v letu 1939. Bolgarske trgovske ladje so vozile zlasti na naslednjih treh progah: ob bolgarski črnomoški obali, vzdruževale so potem zvezo s pristanišči Bližnjega Vzhoda, končno pa so vozile tudi po takolimenovani »celinski« poti preko

sredozemskega morja skozi Gibraltar ter prihajale celo do danskih pristanišč.

Kolikor se tiče plovbe po Donavi, se je Bolgarija le zadnja leta nekoliko bolj zanimala za to važno prometno žilo in na pomembne možnosti, ki jih Donava tudi Bolgariji nudi. Država je začela graditi nova pristanišča, že obstoječa pa čimbolj izpopolnjevati in modernizirati, da bi lahko ustrezala svojemu namenu. Vlada stremi dalje za tem, da obenem z graditvijo novih in popraviljem starih pristanišč poveča tudi število ladij za rečno plovbo.

Edini največji bolgarski pristanišč ob Črnem morju sta Varna in Burgas. Vsako teh pristanišč ima po dva pristaniška pomola in sicer je v Varni prvi dolg 1.200 in drugi 800 metrov, v Burgasu pa prvi 1.135 in drugi 1.510 metrov. Ob Donavi pa ima Bolgarija sedem pomembnejših pristanišč, ki jih vedno bolj izpopolnjuje in spravlja v sklad s sodobnimi zahtevami rečne plovbe, ki je zlasti na Donavi ni tako malo.

Pokopališče, kjer počiva najmanj 300 kitov

Odkrili so ga ribiči ob zahodni obali Grönlandije in pravijo, da bi bilo iz njega mogoče dobiti na stotine ton dragocenega olja

Skupina danskih ribičev se je pred nedavnim mudila v vodah ob zahodni obali Grönlandije na lovu. Ko so se zdaj ti ribiči vrnili spet domov, so vedeli pripovedovati o tem svojem zadnjem potovanju po mrzlih atlantskih vodah mnogo zanimivega. Med drugim so naleteli tam na naslednjo zanimivo odkritje:

Na morskoi površini v bližini grönlandske obale so na svojem križarjenju po morju nenadno zagledali velik madež, kakor da so se na široko razlile velike količine olja. Ko so ugaibali, kaj naj bi to pomenilo, so najprej prišli na misel, da se je morala na tem mestu prav gotovo potopiti kakšna petrolejska ladja, ki so jo celo v teh daljnih vodah zapazila sovražna letala. Iz uničene petrolejske ladje se je nato olje razlilo in na morskoi površini zapustilo ta ogromni madež, tako so si razlagali. Toda ta njihova prva zлага je bila povsem napačna.

Ko so si morje na dotičnem kraju malo približje ogledali in ga raziskali, so na svoje veliko presenečenje ugotovili, da tu ne gre za kakšno potopljeno trgovsko ladjo, pač pa za pravcato »pokopališče« kitov. Morje na tem mestu ni bilo globoko in so ribiči lahko na lastne oči videli ogromne kupe mrtvih kitov, ki so bili zaradi tega, ker je morje v teh severnih predelih mrzlo, še zelo dobro ohranjeni. Trupla ogromnih kitov niti niso bila še preveč v razkroju, čeprav so morda na tem mestu ležala že dolgo časa. Res, pravo pokopališče kitov je bil ta košček morja ob Grönlandiji.

Ribiči sodijo, da mora ležati tod najmanj 300 mrtvih kitov. Njihovo »pokopališče«, ki so ga zdaj odkrili, pa predstavlja sedem dvoma velik zaklad, pomemben zlati za sedanje čase. Iz teh kitov bi namreč lahko pridobili na stotine ton kitovega olja, ki ima izredno visoko ceno.

»Lojze, brž vstani — lev je v stanovanju!«

Nekaj razburljivih trenutkov sta morala te dni prestopiti nek pariški vratar in njegova žena, ko je neko jutro okrog devetih nenadno prišel k njima kot nepovabljen in nezaželen gost — lev.

Žena je s silnim krikom zbudila moža: »Lojze, brž vstani, lev je v stanovanju!« Mož je bil prepričan, da ga skuša žena pripraviti le do tega, da bi čimprej vstal, saj je bila vendar že ura devet, in se je mirno obrnil v postelji na drugo stran ter spal dalje, ne da bi skrbem svoje žene posvetil kakšno posebno pozornost. Kmalu pa se je moral prepričati, da se žena le ni šalila in da se je v sobo res prikradla zverina. Zbudilo ga je namreč zamolklo levje renčanje.

Kot blisk je švignil iz postelje za svojo ženo, ki je bila že prej zbežala v kuhinjo. Tam sta se dobro zavarovala, da ne bi mogla zverina priti za njima, nato pa sta vsa prestrašena poskakala skozi okno na dvorišče in začela klicati na pomoč.

Tedaj na je že prihitelo tja nekaj uradnikov, ki so bili v službi pri cirkusu, iz katerega je lev ušel. Prestrašena sta jim vratar in njegova žena pripovedovala, kaj se je zgodilo. Ljudje iz cirku sa so se hitro podali na lov za pobeglim levom. Toda, imeli niso nobenih težav, da so leva spet spravili na varno v kletko. Ko so namreč stopili v spalnico, kjer sta bila prej ležala vratar in njegova žena, so na svoje precejšnje presenečenje zagledali zverino lepo v vratarjevi postelji. Bila je čisto pohlevna. Očitno so ji bile mehke blazine zelo všeč. Zdelo se je, kakor da je žival kar nekoliko nerada zapustila to udobno ležišče, ki si ga je bila šele dobro poiskala, toda nazadnje se je le morala sprijazniti s tem, da je lepo odšla spet nazaj v kletko. Upirala pa se ni bogve kaj, saj je preveč dobro poznala ljudi, ki je z njimi imela že tolikokrat opravka in oni z njo.

Iz Gibraltarja poročajo, da je tamošnji angleški guverner zapovedal nastavljanje po cestah zapreke in delati utrube, ki naj bi preprečile morebitni vdor s kopnega.

Maršal Italo Balbo

Italijanski roji nad svetom

Stormi d'Italia sul mondo

4.

Delo in nevarnosti na predvečer.

Z vsa naglico sem odšel v ministrstvo, kjer me je čakal dan mrzličnega dela. Komaj sem dospel, ko mi je prišel naproti načelnik pisarne polkovnik Tedeschini, z dolgim in mrkim obrazom.

»Nekaj se je dogodilo...«

»Pa ne v Orbetellu?« sem odgovoril v skrbi, čeprav sém že naprej videl odgovor.

»Da, Ekszellenca, v Orbetellu.«

Ko pa je nenadno videl, da sem prebledel, je v naglici dostavil:

»Pa ni mrtvih...«

Ta podrobnost je za zdaj bila dovolj, da sem se pomiril. Ves v skrbeh sem zahteval drugih poročil.

Tako sem zvedel, da se je stotnik Baldini s posadko med skušnjo za odlet pravilno dvignil tisto jutro okoli pol devetih s popolno težo 4800 kg goriva na krovu. Zaradi vetra ni mogel kreniti na morje, temveč je zavil proti hribočkom, ki obdajajo vodno letališče na jugu. Iz prvega poročila, ki so ga dobili od polkovnika Tedeschinija, so zvedeli le, da je stroj prišel med listimi hribočki do majhnega zaliva ob začetku neke dolinice ter se spustil tako nizko, da je zadel ob tla. Pri udarcu se je vnel bencin in so bili vsi člani posadke ranjeni.

Zdelo se je, da stanje stotnika Baldinija in strojnika ni

Atlantski piloti v letalski obleki na letališču v Orbetellu. Prvi med njimi je maršal Balbo

resno, da je stotnik Ambrosino bil ranjen na oči in da so bili najbolj v skrbeh za radiotelegrafista. V Orbetello je bil že odletel general Valle, načelnik glavnega stana s strokovnjakom za očesne reči. Pričakovali so drugih podrobnosti.

Takoj sem poklical po telefonu letališče v Orbetello ter sem brž lahko govoril s samim generalom Vallejem, ki mi je v bistvu potrdil poročila, katera sem dobil ter dejal, da je za telegrafista izgubljeno sleherno upanje.

Opoldne je prišel v Rim stotnik Cagna. On mi je neposredno povedal, kaj se je zgodilo. Zvedel sem, da so častniki, ki so se zbrali na obrežju letališča, da bi bili pri poskusu, nekaj minut po odletu videli, kako se z onstran hribov dviga ogromen plamen. Brž so tekli tja, s čimer so le mogli. Pogled na grmado, ki je bila velikanska in se je kadila, jih je v začetku hudo potrl, zakaj zdelo se je nemogoče, da bi se bil kdo rešil.

Toda sam stotnik Baldini jim je po železniškem tiru prišel naproti z ožganim obrazom in s krvavimi rokami, ne da bi ga bil kdo podpiral. Strojnik, narednik vodnik Zoboli je sam sedel v bolniški avtomobil ter s tem pokazal, da je čisto pri sebi. Resneje je bilo s stotnikom Ambrosino, ki mu obraza zaradi globokih opeklin že ni bilo mogoče več spoznati. Telegrafista so potem izlekli iz enega gorečega čolna, pomagalo jim je nekaj kmetov. Višji narednik Stemperini. Pri nezgodi je bil najbolj nesrečen ter je ostal ujet med žarečimi ruševinami. Druge pa je vrglo takoj ven, ko je stroj udaril ob zemljo, se prevrnil in vnel.

Stotnik Baldini, ki ga je varovala debela usnjena suknja in mu pomagala velika telesna sila, je sam pogasil plamene, v kateri je bil zavrt tako, da se je valjal po tleh med koreninami. Tudi stotnik Ambrosino je storil tako, pa so tla, po katerih se je valjal, na nesrečo bila polna vnetljivih snovi.

(Nadaljevanje sledi.)